

PROGRAM

Claude Debussy (1862-1918)

Sonat för violin och piano

Allegro vivo / Intermède (Fantasque et léger) / Finale (Très animé)

Béla Bartók (1881-1945)

Rumänska folkdanser

Stavdans: Allegro moderato / Bältesdans: Allegro / Stamparn: Andante/

Dans från Butshum: Moderato / Rumänsk polka: Allegro/

Snabb dans: Allegro – più allegro

Georges Enescu (1881-1955)

Impressions d'enfance D-dur op 28

Ménétrier / Vieux mendiant / Ruissilet au fond du jardin / L'oiseau au cage et

Le coucou au mur / Chanson pour bercer / Grillon / Lune à travers les vitres /

Vent dans la cheminée / Tempête au dehors, dans la nuit / Lever de soleil

Paus

Maurice Ravel (1875-1937)

Violinsonat G-dur

Allegretto / Blues. Moderato / Perpetuum mobile. Allegro

George Antheil (1900-1959)

Sonat nr 2

George Gershwin (1898-1937)

Porgy and Bess, svit för violin och piano

Daniel Rowland har gästtat Sverige åtskilliga gånger med Brodskykvartetten, där han sedan 2007 är primarie. Han är professor i violin vid Royal College of Music i London och gästprofessor vid Royal Scottish Academy of Music & Drama i Glasgow och är konstnärlig ledare för den alltmer uppmärksammade Stift International Music Festival i Holland. Hans instrument är av Lorenzo Storioni, Cremona 1776.

Natacha Kudritskaya har studerat piano i Kiev, Wien och Paris, där hon sedan 2003 är bosatt. Hon är uppburen pristagare i många sammanhang och har på festivaler samarbetat med kollegor som Christoph Eschenbach och Dmitri Bashkirov.

Duon spelar i år in Enescus verk för violin och piano och har tidigare spelat in cdn "Paris Connection". Det gemensamma för alla verken under denna konsert är att de har med det osannolikt vibrerande kulturlivet i Paris att göra. Paris var som en magnet som drog till sig såväl tonsättare som utövande musiker.

Debussy

Debussy var den stora tonsättaren i Paris, och den som lade grunden till det som kom att kallas impressionism. Liksom den impressionistiska konsten låter färgerna gå över i varandra utan konturer går musikens ackord obemärkt över i andra. Mot slutet av livet påbörjade Debussy en serie sonater för olika instrumentkombinationer. En violinsonat blev färdig i början av 1917. När tonsättaren själv spelade pianostämman den femte maj samma år skulle det bli sista gången han framträdde offentligt. Han kände sig förbryllad över att musiken blev så glad och livfull medan han själv var djupt nedstämd. Första satsen bygger på två teman, ungefär som i sonatform, men han försöker också frigöra sig från denna klassiska förebild. Så följer ett litet mellanspel "nyckfullt och lätt" och som har en spansk kryddning. Den originella finalen anspelar på sådant vi redan hört, men i annan stämning.

Béla Bartók

Bartók reste ofta runt i Östeuropa för att till allmogens skräckfyllda fascination spela in deras sånger och låtar på primitiva fonografrullar. De visor och spelmanslåtar bönderna sjöng och spelade för honom blev en ousinlig inspirationskälla till hans egna kompositioner, men inte sällan omformade han melodierna ganska radikalt för att bättre passa hans egna, ofta mer moderna, stilideal. 1915 komponerade han sviten Rumänska folkdanser som kom att bli ett av hans mest kända verk. Han arrangerade det senare också för stråkorkester. Det är musik som bygger på flera olika typer av folkdanser – och det går undan. Danserna är bara drygt halvminutlånga.

Georges Enescu

Mitt under andra världskriget, 1940, skrev den rumänske tonsättaren Enescu sina "Intryck från barndomen". Han var en oerhört mångsidig musikpersonlighet; en av tidens främsta violinister, en habil pianist och framgångsrik dirigent vid sidan av omfattande administrativa sysslor. Tiden för komposition var knapp, men han skrev ett femtiotal förnämliga verk. I det nu aktuella verket har han tolkat sin barndoms omväxlande poetiska och dramatiska minnesbilder i toner. Barnets erfarenheter berättas av den muntra folkmusiker som presenteras i första satsen och som senare gestaltar burfågeln och göken, syrsor, eller när stormen tjuiter i natten, men också mer meditativa tongångar hos den gamla tiggaren, den lilla bäcken, en vaggång, ett högtidligt spel när månen lyser genom fönstret och solen till slut går upp.

Maurice Ravel

Som sitt sista kammarmusikverk skrev Ravel en violinsonat (1923-27). Han uruppförde själv verket i Paris den 30 maj 1927, med sin gamle studiekamrat Georges Enescu som violinist. Violinsonaten är ett mycket omväxlande verk som speglar den både självmedvetne och överlägsne tonsättarens sena stil, så oberoende av allt annat. Han menade att han hade skrivit en sonat för "två

av naturen oförenliga instrument, som istället för att närma sig varandra, får betona sina skillnader". Den första satsen är hållen i sonatform och har ett rikt tematiskt material. Den andra satsen är skriven med glimten i ögonvrån. Han ville gärna reta det konservativa borgerskapet genom att introducera jazz i sin musik. Här hittar man envisa glissandi, jazzsynkoper och rytmiska ostinatofigurer. I finalen släpper han loss virtuostaditionen.

George Antheil

Innan Antheil fyllt 25 var han internationellt känd som den amerikanska musikens mest radikala representant, inte minst genom succékandalen med hans Ballet mécanique i Paris 1925. Men han var också redaktör för en kärleksspalt, hade upfunnit och patenterat en undervattensstorped och blivit hedersmedlem av Paris poliskår. 1923 kom han till Paris och hyllades som tidens ledande modernist. Det är från denna tid hans andra pianosonat härstammar. I Paris hade han lärt känna Stravinsky, som han påverkades mycket av. Den blott knappa åtta minuter långa, ensatsiga sonaten rymmer en rad citat och anspelningar som parodieras med referenser till romantiska violinsonater, Jelly Roll Mortons jazz och charmen i gamla wienska baler. Mot slutet kan man också ana inflytande från orientalisk musik.

George Gershwin

Gershwin hade länge sneplat på Heywards roman Porgy som ett lämpligt underlag till en opera, och 1929 kunde han läsa i New York World att han skulle lämna jazzen för att skriva en opera. 1933 läste han i The Theatre Guild att man inom kort skulle sätta upp hans Porgy and Bess – ännu en total överraskning. Vid den tiden hade han nämligen inte komponerat en ton av operan, och var inte säker på att han skulle göra det heller. Men nu kände han sig eggad. För att finna den rätta stämningen för han till Folly Island med en mil till närmaste telefon. I denna avkrok lyssnade han till den svarta befolkningens dialekt, deras innerliga sånger och komplexa rytmer. Operan blev färdig den 23 augusti 1935, och den 10 oktober var det premiär i New York. Publiken var salig, men kritiken hade till en början svårt att smälta blandning av stor opera och musical comedy. Tiden har visat att Porgy and Bess hör till de främsta amerikanska operorna. Melodierna ur operan har arrangerats i alla möjliga former.

Programkommentarer: Stig Jacobsson

Daniel Rowland & Natacha Kudritskaya

Onsdag 4 mars 2015, kl. 19.00

Nicolai Kulturhus, Arboga

Arrangör: Arboga Kammarmusikförening

Konserten ingår i en nationell turné anordnad av **Internationell kammarmusik i Sverige**, ett samarbetsprojekt mellan Kammarmusikförbundet, Västmanlandsmusiken, Länsmusiken i Kalmar län, Smålands Musik & Teater samt Musik Gävleborg och med stöd av Statens Musikverk. Projektet administreras av Västmanlandsmusiken.